

بیعت و مشارکت سیاسی در اسلام

www.ketab.ir

نویسنده:

داود رنجبران

(عضو هیأت علمی گروه تاریخ تطبیقی و تحلیلی هنر اسلامی - دانشگاه هنر)

فهرست

سرشناسه: رنجبران، داوود، ۱۳۴۲ - عنوان و نام پدیدآور: بیعت و مشارکت سیاسی در اسلام/نویسنده داوود رنجبران، مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، مشخصات ظاهری: ۳۰۰ ص، شابک: 9-291-441-600-978 وضعیت فهرست نویسی: فیبا یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۲۸۷]-۱۳۰۰؛ همچنین به صورت زیرنویس. موضوع: مشارکت سیاسی- جنبه‌های مذهبی- اسلام موضوع: Allegiance (Islam) -- Religious aspects -- Political participation موضوع: بیعت موضوع: * (Islam) شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف رده بندی کنگره: BP۲۳۱ رده بندی دیویی: 297/۴۸۲۲ شماره کتابشناسی ملی: ۷۲۸۰۵۹۰

نشر معارف

بیعت و مشارکت سیاسی در اسلام

مؤلف: داوود رنجبران، صفحه: ۳۰۰، آرا: حسین قاسمیان، ناشر: دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها) نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد شابک: ۹-۲۹۱-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸ قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

دفتر نشر معارف قم، خیابان شهدا، کوچه ۳۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۲۷۲۴۰۰

مدیریت پخش قم، شرکت پاتوق کتاب، تلفکس: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

مراکز پخش

- اراک: ۰۸۶-۲۲۲۲۹۰۲۸ ■ ارومیه: ۰۴۶-۲۲۲۵۶۶۶۱ ■ اصفهان: ۰۲۱-۲۲۲۷۱۶۹۲ ■ اهواز: ۰۶۱-۲۲۲۲۸۰۰۰
- ایلام: ۰۸۶-۲۲۲۶۶۲۸۲ ■ بجنورد: ۰۵۸-۲۲۲۴۲۲۷۸ ■ بیداسکن: ۰۵۱-۵۵۴۳۰۱۲۱ ■ بندرعباس: ۰۷۶-۲۲۶۱۷۵۵۷
- بیرجند: ۰۵۶-۲۲۴۲۳۵۱۲ ■ تبریز: ۰۴۱-۲۲۳۵۸۰۸۰ ■ تربت حیدریه: ۰۵۱-۵۲۲۸۶۵۰۰ ■ تهران: ۰۲۱-۸۸۹۱۱۲۱۲
- رشت: ۰۱۲-۲۲۲۳۶۵۶۹ ■ زاهدان: ۰۵۴-۲۲۲۲۸۸۷۹ ■ زنجان: ۰۲۶-۲۲۲۳۶۶۲۵ ■ ساری: ۰۱۱-۲۲۲۵۲۰۲۰
- سبزوار: ۰۵۱-۶۲۲۲۶۰۰۴ ■ سمنان: ۰۲۳-۲۲۶۵۲۱۱۱ ■ شهرکرد: ۰۲۸-۲۲۲۵۰۰۰۶ ■ شیراز: ۰۷۱-۲۲۲۶۶۶۱۶
- قزوین: ۰۲۸-۲۲۲۶۰۰۷۶ ■ قم: ۰۲۵-۲۲۷۶۲۷۵۷ ■ کرمان: ۰۲۶-۲۲۲۳۱۴۶۶ ■ کرمانشاه: ۰۸۴-۲۲۲۳۸۳۱۱
- گرگان: ۰۱۷-۲۲۲۳۷۸۰۰ ■ مشهد: ۰۵۱-۲۲۲۲۰۱۱۹ ■ یاسوج: ۰۷۶-۲۲۲۱۳۶۰۳ ■ یزد: ۰۲۵-۲۲۲۲۹۵۰۰

www.nashremaaref.ir | E-mail: info@nashremaaref.ir

NashreMaaref

شماره ویژه رده یار ویژه میز

فهرست

۱۱.....	مشارکت سیاسی و نقش مردم در آن.....
۱۶.....	نقش مردم در تصمیم سازی.....
۲۰.....	نقش مشارکت مردم در قیام امام حسین (ع).....
۲۳.....	مبانی مشارکت سیاسی در اسلام.....
۲۵.....	۱. حق و آزادی تعیین سرنوشت، شرط تحقق هدف خلقت.....
۲۵.....	۲. مشارکت مردم، ضامن بقای نظام اسلامی است.....
۲۶.....	۳. انجام وظایف دینی مستلزم داشتن حق مشارکت مردم در نظام سیاسی است.....
۲۶.....	۴. مشارکت مردم مسلمان.....
۲۷.....	۵. سیره عملی معصومان (ع).....
۲۸.....	بیعت، صورتی از مشارکت سیاسی.....
۳۲.....	زمینه های مشارکت مردم در حکومت علی (ع).....
۳۲.....	زمینه های مشارکت سیاسی.....
۳۲.....	۱. استقبال مهاجران و انصار.....
۳۵.....	۲. مقبولیت عقلانی - حقوقی.....
۳۶.....	۳. مشروعیت قانونی.....
۳۸.....	۴. مشروعیت دینی.....

- ۴۲..... ۵. مشروعیت سیاسی
- ۴۲..... ضرورت مشارکت سیاسی برای تشکیل حکومت اسلامی
- ۴۳..... ۱. تسالم امت اسلامی
- ۴۵..... ۲. اجماع عملی فقهای امامیه
- ۴۶..... ۳. ضرورت اجرای احکام
- ۴۷..... روش های مشارکت سیاسی
- ۴۷..... الف. انتخاب
- ۵۰..... ب. بیعت
- ۵۲..... بیعت اعراب پیش از اسلام
- ۵۲..... کارکرد بیعت در عصر جاهلی
- ۵۵..... بیعت از دیدگاه اهل لغت
- ۵۹..... مفهوم بیعت از دیدگاه سفیر دانشمندان
- ۶۰..... بیعت به معنای درونگویی و صفايشگري
- ۶۰..... سخن علامه طباطبائی درباره بیعت
- ۶۱..... سخن آیت الله مکارم شیرازی
- ۶۱..... سخن آیت الله سبحانی
- ۶۲..... بیعت در دوران جاهلیت
- ۶۵..... بیعت الهی تکریم انسان
- ۶۷..... بیعت در سیره پیامبر ﷺ
- ۶۸..... بیعت دعوت
- ۷۰..... حضور زنان در بیعت
- ۷۷..... بیعت زمامداری و ولایت
- ۷۹..... بیعت بیکار و جهاد
- ۸۰..... ادله بیعت در منابع اسلامی
- ۸۰..... ادله قرآنی بیعت
- ۱۰۲..... بیعت های مذکور در نهج البلاغه
- ۱۰۲..... ۱. بیعت در خطبه شمشقیه
- ۱۰۳..... ۲- بیعت در خطبه ۴۱
- ۱۰۷..... ۳- بیعت در خطبه ۳۴
- ۱۰۸..... ۴. بیعت در خطبه ۶۱

- ۵- بیعت در خطبه ۷۳ ..... ۱۰۹
- ۶- بیعت در نامه ۵۴: بیعت شکنی طلحه و زبیر ۱۱۰
- ۷- بیعت در کلام امیرالمؤمنین علیه السلام در خصال ۱۱۴
- ۸- بیعت در خصال ۱۱۶
- ۹- بیعت در بحار الانوار ۱۱۷
- ۱۰- فرمایش پیامبر صلی الله علیه و آله در جواب امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۱۷
۱. نامه حضرت امیر علیه السلام به معاویه در روزهای آغازین بیعت ۱۲۴
- تحلیل اول از سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۲۷
- تحلیل دوم سخنان حضرت علی علیه السلام در نهج البلاغه ۱۳۴
- ماهیت بیعت از دیدگاه شیعیان و اهل سنت ۱۴۱
- دیدگاه‌ها ۱۴۲
- دیدگاه اول: توقف حق حاکمیت بر بیعت ۱۴۲
- دیدگاه دوم ۱۴۴
- تفکیک مقام ولایت از مقام تولی ۱۴۵
- الگوی بیعت بر اساس دیدگاه اول ۱۴۵
- الف) الگوی انعقاد اطاعت ۱۴۶
- ب) الگوی ترشیح انعقاد ۱۵۰
- عوامل انعقاد خلافت ۱۵۱
- نقش بیعت در دیدگاه تفکیک ۱۵۲
- سؤالات و اشکالات ۱۵۴
- اشکال اول ۱۵۴
- بیعت یک عقد شرعی ۱۵۶
- نقش و تاثیر مردم در بیعت ۱۶۶
- مفهوم رأی ۱۶۸
- ماهیت حقوقی و کارکردهای رأی ۱۷۲
- الف) نظریه وکالت ۱۷۲
- ب) نظریه قرارداد اجتماعی (Social contract) ۱۷۳
- ج) اعلان رضایت و خشنودی ۱۷۴
- د) کشف خواست و اراده عمومی ۱۷۴
- رأی و بیعت ۱۷۵

۱۸۷	نمونه‌هایی از بیعت در تاریخ اسلام
۱۸۷	۱. بیعت گرفتن پیامبر ﷺ برای علی ﷺ
۱۸۸	۲. بیعت علی ﷺ با خلفای سه‌گانه
۱۸۸	۳. نپذیرفتن بیعت ابوسفیان از سوی علی ﷺ
۱۸۸	۴. بیعت مردم با علی ﷺ
۱۸۸	۵. حساسیت علی ﷺ نسبت به بیعت شکنی اصحاب جمل
۱۸۹	۶. بیعت مردم با امام حسن مجتبی ﷺ
۱۸۹	۷. بیعت نکردن امام حسین ﷺ با یزید
۱۸۹	۸. بیعت گرفتن مسلم از مردم کوفه برای امام حسین ﷺ
۱۸۹	۹. برداشتن بیعت امام حسین ﷺ از اصحابش در شب عاشورا
۱۹۰	۱۰. بیعت مردم کوفه با زید بن علی برای خون‌خواهی از امام حسین ﷺ
۱۹۰	۱۱. بیعت مردم برای ولایتعهدی حضرت رضا ﷺ
۱۹۰	۱۲. بیعت مردم با حضرت مهدی (عج) به هنگام ظهور
۱۹۱	کارکردهای بیعت
۱۹۱	کارکرد و مفهوم بیعت‌های نبوی
۱۹۱	کارکرد و مفهوم بیعت‌های خلفا
۱۹۲	کارکرد و چگونگی بیعت با علی ﷺ
۱۹۵	نقض و نکت بیعت
۱۹۷	حضور همگان یا فقط گروهی از مردم
۱۹۸	تجدید نظر در بیعت
۱۹۹	آزادی یا اجبار؟
۱۹۹	جایگاه زور و اجبار در بیعت از نگاه اهل سنت
۲۰۱	نقد نظریه جمهور فقهای اهل سنت
۲۰۵	اقسام بیعت از جهت محتوا و موضوع
۲۰۵	بیعت‌کننده
۲۰۶	بیعت‌شونده
۲۰۸	موضوع بیعت
۲۰۹	انواع بیعت به اعتبار موضوع
۲۱۹	شرایط بیعت
۲۲۲	ب) شرایط خاص بیعت